

รับมือกับภัยพิบัติตามกลยุทธ์ 1.10 ภายใต้แผนการส่งเสริม SMEs ฉบับที่ 3 พ.ศ.2555-2559

จากสถานการณ์อุทกภัยของไทยที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วงต้นเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา จากอิทธิพลของพายุโซนร้อน “นกเตน” และพายุดีเปรสชัน “ไหหมา” ทำให้หลายพื้นที่ในประเทศเกิดฝนตกหนัก มีน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ค่อนข้างรุนแรง ทำให้ทรัพย์สินของประชาชน กิจการร้านค้าได้รับผลกระทบเสียหายเป็นวงกว้างกว่า 44 จังหวัด

เห็นได้ว่าปัจจุบันภัยพิบัติทางธรรมชาติได้กลายเป็นภัยคุกคามร้ายแรงที่นำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินแก่มวลมนุษยชาติอย่างมหาศาล เมื่อย้อนกลับไปไม่นาน เราก็จะพบภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเหตุภัยพิบัติเหล่านี้ส่งผลทั้งความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และผลกระทบที่มีต่อสภาพจิตใจของผู้ที่รอดชีวิต ซึ่งหากจะตีเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจก็มีจำนวนมหาศาล นอกจากนี้ ในหลายกรณีผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติยังส่งแรงสะท้อนข้ามพรมแดนไปยังประเทศหรือภูมิภาคต่างๆ ที่อยู่รอบข้าง สร้างความตระหนักในมิติเรื่องผลกระทบข้ามพรมแดนนี้ ทำให้ประเด็นเรื่องการป้องกันภัยธรรมชาติได้รับความสนใจจากนานาชาติมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การร่วมมือกันป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติในระดับโลก

สำหรับประเทศไทย มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภัยธรรมชาติตามฤดูกาลบ่อยครั้ง แต่อยู่ในขอบเขตที่จำกัดและอยู่ในภาวะที่สามารถจัดการได้ นอกจากนี้ชุมชนในพื้นที่ยังได้เรียนรู้และสั่งสมภูมิปัญญาเพื่อปรับวิถีชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับความแปรปรวนของธรรมชาติตามฤดูกาลได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องประสบกับภัยพิบัติที่รุนแรงมากขึ้นและบ่อยครั้งมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งที่รุนแรงและสร้างความเสียหายต่อประชาชนผู้ประกอบการ สังคม ชุมชน และเศรษฐกิจของประเทศครั้งที่สำคัญ ได้แก่ เหตุการณ์การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปี 2547 สถานการณ์อุทกภัยอันเนื่องมาจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านประเทศไทยตอนบน ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงใต้ระหว่างวันที่ 10 ตุลาคม – 5 ธันวาคม 2553 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดน้ำท่วมในประเทศไทยหนักที่สุดในรอบหลายสิบปี กรณีอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้เมื่อเดือนมีนาคม 2554 ที่ผ่านมาก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนักในพื้นที่กว่า 10 จังหวัดในภาคใต้

จากสถานการณ์ภัยพิบัติข้างต้นที่ผ่าน พบว่าการช่วยเหลือและแก้ไขของหน่วยงานต่างๆ ยังคงมีปัญหาเนื่องจากประเทศไทยมีประสบการณ์ในการจัดการกับภัยพิบัติค่อนข้างจำกัด เนื่องจากในอดีตภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นประจำมักเป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล ซึ่งมักไม่รุนแรงมากนัก ดังนั้นการเตรียมการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติของไทยจึงอยู่ในลักษณะของการตั้งรับ บนสมมติฐานว่าขอบเขตของความรุนแรงมีไม่มาก ระบบการเตรียมพร้อม การจัดการในสถานะฉุกเฉิน การกู้ภัย และการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู จึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการรองรับภัยพิบัติขนาดใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาที่ผ่านมาหลังจากที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยพิบัติขนาดใหญ่หลายครั้ง จึงเกิดความตื่นตัวในเชิงของนโยบายของรัฐ และมีการพัฒนากระบวนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้มีความก้าวหน้า ทันเหตุการณ์ และทั่วถึงมากขึ้น

สำหรับแนวคิดในการจัดการหรือป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งเป็นวงจรในการจัดการสาธารณภัย ซึ่งเป็นแนวคิดในยุคใหม่ ประกอบด้วย การป้องกัน การบรรเทาผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การรับมือกับ สถานการณ์ฉุกเฉิน การฟื้นฟูบูรณะ และการพัฒนา ซึ่งเป็นการวางแผนเพื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ตั้งแต่ก่อน เกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังจากเกิดเหตุที่ต่อเนื่องจนครบกระบวนการ

จากการ ที่ สสว. ได้ออกพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่ผ่านมาพบว่าความต้องการของผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต้องการเป็นลำดับแรก คือเงินช่วยเหลือเพื่อเสริมสภาพคล่องและฟื้นฟูผลกระทบ ช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าชั่วคราว และการให้ความช่วยเหลือในการเข้าฟื้นฟูสถานประกอบการภายหลังพิบัติภัยได้ผ่านพ้นไป

สำหรับความช่วยเหลือต่อผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบนั้น คณะรัฐมนตรี ได้มีมติ.กรม. เมื่อวันที่ 20 ก.ย. 2554 อนุมัติวงเงิน 2,000 ล้านบาท เพื่อให้ทพว. นำไปช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบปัญหาอุทกภัย โดยกู้ได้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงแต่สูงสุดไม่เกินรายละ 1 ล้านบาท ระยะเวลา 6 ปี ปลอดเงินต้น 2 ปีแรก คิดอัตราดอกเบี้ยคงที่ที่ร้อยละ 8 ซึ่งรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังจะชดเชยดอกเบี้ยให้ร้อยละ 2 โดยมีต้องใช้หลักประกันหรือมีการค้ำประกัน อีกทั้งจะไม่นำเรื่องของการตรวจสอบประวัติทางการเงิน (Credit Bureau) มาเป็นเงื่อนไขในการปฏิเสธการให้สินเชื่อ ซึ่งคาดว่าจะช่วยเหลือผู้ประกอบการไม่น้อยกว่า 5,000 ราย

อย่างไรก็ตามแผนการส่งเสริม SMEs ฉบับที่ 3 ปี 2555 – 2559 ของประเทศ สสว. ได้บรรจุเรื่องการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs เมื่อเกิดภัยพิบัติ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ฟื้นฟู และบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ SMEs ที่ได้ผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกที่ไม่ได้คาดคิดอยู่เสมอ ทั้งจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยหรือความเสียหายที่มนุษย์ก่อให้เกิดขึ้น และวิกฤตทางเศรษฐกิจในระดับโลก ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายต่อการพัฒนา SMEs ของไทย ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับต่อสถานการณ์ฉุกเฉินในรูปแบบต่างๆ และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยมีภูมิคุ้มกันและสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถฟื้นฟู และบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือคงให้ลำดับความสำคัญกับผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกที่อยู่ในระบบของ สสว.ก่อน เนื่องจากสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ ได้จากฐานข้อมูลของ สสว. เอง จึงขอเชิญชวนให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ สสว. เพื่อรับสิทธิประโยชน์พิเศษและรับความช่วยเหลือต่างๆ ทั้งจาก สสว. และภาครัฐ ต่อไป

จักร มยุเรศ

ส่วนรวบรวมแผนและนโยบาย

สำนักแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย

